

er dog nærmest anvendt til Bornholms Bedste, og jeg troer saaledes ikke, der er særdeles Grund til at klage. Iøvrigt er det ganske vist, at Bornholm savner Capitaler, og forsaavidt vilde jeg gjerne indrømme Bornholm en større Capital, end den, de maaskee kunne faae, hvis Solskethingets Forslag følges. Der er adskillige Formaal, som Bornholm for nærværende Tid interesserer sig for, og som de kunde opnaae ved denne Capital, f. Ex. at faae organiseret en Skole, der kunde erstatte dem den lærde Skole, som skal gaae ind, og hvis Savn de meget beklage, og Betvæsenets Forbedring, men disse Formaal kunne ogsaa naaes ved, at de selv have den omhandlede Afgift i en Række af Aar, som, hvis Indtægten virkelig bliver saa betydelig, som man kan antage efter det Quantum Brændeviin, der fortæres paa Bornholm, vil sætte dem istand til at sørge for saadanne Formaal. Men Bornholms Interesse kan heller ikke udelukkende komme i Betragtning ved denne Sag; der bør vel tages Billigt Hensyn dertil; men disse Interesser bør tages i Betragtning i Forhold til det Hele, og Bornholm kan da være kjent med en saadan Erstatning, som der er Spørgsmaal om. Jeg troer, det vil blive et stort Gode for Bornholm, at Brændeviinsforbruget indskrænkes derved, at det bliver en Afgift underkastet. Dersom denne Afgift virkelig bliver noie overholdt og redeligt erlagt, og altsaa Brændeviinsforbruget derved indskrænkes, vil det baade være et moralsk Gode og i materiel Henseende til Bedste for Landet. En Betænkelighed yttrede jeg imidlertid ved Sagens 1ste Behandling mod det omhandlede Forslag, nemlig, at den Afgift, som Bornholm skal nyde i en vis Række af Aar, ikke alene af det Brændeviin, som produceres der, men ogsaa af det, der indføres andetstedsfra, medfører, da Godtgjørelsen for Fremtiden bortfalder, en vanskelig Control; men, da den ærede Finantsminister har bemærket, at man dog navnlig fra Solskethingets Side seer sig istand til at overvinde denne Vanskelighed, vil jeg ikke længere inhærvære det. Jeg har forhen bemærket, at jeg nok saa gjerne vishede, at Bornholm beholdt den halve Afgift i en længere Arrække, end den hele i en vis Række af Aar; men, da der ikke er stillet noget

dringsforslag derom, og jeg ikke troer, at det vilde have nogen videre Virkning, om jeg vilde gjøre et Forsøg i den Henseende, skal jeg nu efter den nylig omtalte Erklæring fra Finantsministeren stemme for, at det forbliver, hvad denne Paragraph angaaer, ved Solskethingets Forslag.

Tung: Det forekommer mig ikke at være rigtigt, at Bornholm skulde, saa at sige, lide en Straf, fordi det har gjort det Samme, som der er gjort i andre Kjøbstæder her i Danmark, og hvortil de have anvist den Veien, uden at lide Straf. Naar jeg har været med at stille det Forslag, at Bornholm skulde have et bestemt Vederlag, da har det været, fordi jeg troede, at det vilde være behageligt for Bornholmerne, at man lempe sig noget efter dem, fordi man har borttaget en Ret, de før havde havt uden videre Godtgjørelse. Ogsaa forekommer det mig, at det er en egen Sag saadan i en Række af Aar at skulle holde Regnskab over hvad der kommer ind, og at det derfor er bedre eengang for alle at afgjøre det som en reen Handel. Iøvrigt er jeg af den Mening, at, naar Bornholmerne ikke længere kunne brænde Brændeviin, Enhver i sit Huus, saa vil vistnok Brændeviinsdrikingen der faae et betydeligt Nedsald, saaledes som det har været Tilfælde paa sine Steder i Jylland, hvor man engang, om jeg saa maa sige, ansaae det som en Ret, at der blev brændt Brændeviin i ethvert Huus; men, siden det blev ophævet, har Brændeviinsdrikingen i Jylland aftaget i en meget betydelig Grad.

Finantsministeren: Jeg vil blot tillade mig at gjøre den Bemærkning, at jeg overhørte, at den ærede Landssthingsmand for Bornholm (Krabbe) regnede Landgildedydelser lige med Hartkvrnets Skattebyrder. Hans Uttringer ere iøvrigt allerede besvarede af den ærede 5te Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Orsted), og jeg skal kun bemærke, at, naar der skal tales om Landgilde, bør man ogsaa erindre, at ingen Fæstere paa Krongodserne har faaet saa gode Vilkaar ved at overlades deres Eiendom til Arvefæste — hvilket i Virkeligheden er det Forhold, der finder Sted paa Bornholm — som Fæstterne paa Bornholm.